

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tule ja onnistu.

PRH:n yhteenveto listayhtiöiden 2016 tilintarkastuskertomuksista

15.12.2016 tai sen jälkeen päätyneet tilikaudet

Johdanto

Uudistuneet tilintarkastuskertomukset

Listayhtiöiden tilintarkastuskertomuksiin on 15.12.2016 ja sen jälkeen päättyneiden tilikausien osalta tullut sisällyttää osio, jossa raportoidaan tilintarkastuksen kannalta keskeisistä seikoista (*key audit matter*, 'KAM'). Nämä ovat seikkoja, jotka ovat tilintarkastajan ammatillisen harkinnan mukaan olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa.

Tilintarkastusvalvonta on selvittänyt, millaisia keskeisiä seikkoja listayhtiöiden tilintarkastajat ovat raportoineet ensimmäisissä uudenmallisissa tilintarkastuskertomuksissa ja millaisia ovat käytetyt tilintarkastuskertomusmallit. Aineisto kattaa kaikki Helsingin pörssissä listatut yhtiöt.

Tulokset

Selvityksen perusteella yleisimmin keskeisinä seikkoina on raportoitu liikevaihdon tuloutus (92 kertomusta) ja liikearvon ja/tai aineettomien hyödykkeiden arvostus (75 kertomusta). Erilaisia raportoituja keskeisiä seikkoja on kaikkiaan 40. Valtaosassa kertomuksia on 2-4 keskeistä seikkaa. Kertomuksien pohjana on käytetty ST-Akatemian julkaisemaa kertomusmallia, mutta kertomuksissa on joitakin eroavaisuuksia eri tilintarkastusyhteisöjen välillä.

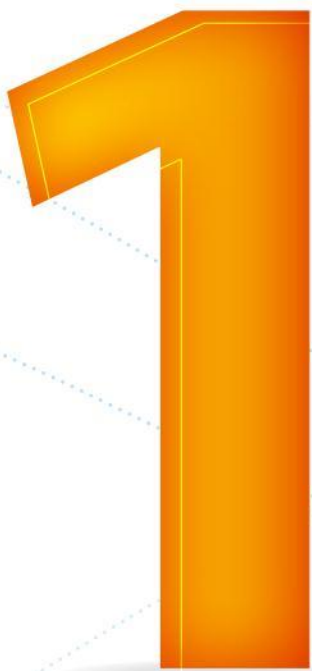
Sisällysluettelo

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Aineisto	5
Keskeiset seikat	6

Tilintarkastuskertomukset yhteisöittäin

Annetut kertomukset	9
Kertomuksien sisältö	10
Esimerkkikertomus: Deloitte	11
Esimerkkikertomus: EY	14
Esimerkkikertomus: KPMG	18
Esimerkkikertomus: PwC	22

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Aineisto

Listayhtiöitä / Nasdaq OMX HEL	129
- Kertomus annettu Ruotsissa	4
- Vanha kertomusmalli	3
- Listautuminen 2017	1
Aineistossa yhtiöitä	121

Keskeiset seikat

Key Audit Matter (KAM)	Kertomuksia
Liikevaihdon tuloutus*	92
Liikearvon (ja aineettomien hyödykkeiden) arvostus	75
Vaihto-omaisuuden arvostus, olemassaolo ja siihen liittyvät varaukset	38
Tytäryhtiöosakkeiden arvostus (emoyhtiö)	15
Yrityshankinnat	14
Laskennalliset verosaamiset	13
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvostus	12
Myyntisaamisten arvostus	11
Maksuvalmius / Rahoituksen riittävyys / Toiminnan jatkuvuus	10
Tuloverot	8
Sijoitusomaisuuden arvostus	7
IT-järjestelmät / Taloudellisen raportoinnin kontrolliympäristö	6
Sijoituskiinteistöt	6
Rahoitusinstrumenttien käypä arvo (ja suojauslaskenta)	5

* Sisältää myös pitkäaikaishankkeet.

Keskeiset seikat

Key Audit Matter (KAM) lukumäärä	Kertomuksia	%
6	2	1,6%
5	10	8,3%
4	22	18,2%
3	44	36,4%
2	35	28,9%
1	8	6,6%

Kertomukset yhteisöittäin

Annetut kertomukset

Tilintarkastusyhteisö	Kertomuksia kpl
Deloitte & Touche Oy (Deloitte)	6
Ernst & Young Oy (EY)	29
KPMG Oy Ab (KPMG)	39
Moore Stephens Rewinet Oy Ab	2
Nexia Oy	1
PricewaterhouseCoopers Oy (PwC)	44

Kertomuksien sisältö

Kertomusmalli

Pääosin listayhtiöille annetut kertomukset mukailevat ST-Akatemian julkaisemaa kertomusmallia. Eri tilintarkastusyhteisöjen antamissa kertomuksissa on kuitenkin joitakin eroavaisuuksia, joita käsitellään seuraavassa esimerkkikertomusten avulla.

Eroavaisuudet

Merkittävin ero kertomuksissa eri yhteisöjen välillä koskee tilintarkastukselle määritettyä olennaisuutta, jonka raportointi ei ole tilintarkastuslain tai tilintarkastusstandardien edellyttämää. Listayhtiöille kertomuksia antaneista tilintarkastusyhteisöistä neljä ei mainitse kertomuksissaan olennaisuutta, yksi selvittää sanallisesti sen merkitystä tarkastuksessa ja yksi raportoi konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden euroina, sen laskennassa käytetyn vertailukohteen ja perustelun vertailukohteen valinnalle.

Kaikissa kertomuksissa on keskeisten seikkojen osalta selvitetty tilintarkastusstandardin (ISA 701.13) mukaisesti miksi kyseinen seikka on tilintarkastuksen kannalta keskeinen, miten se on huomioitu tilintarkastuksessa ja missä asiasta on kerrottu tilinpäätöksessä.

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tule ja onnistu.

Esimerkkikertomus

Deloitte

TILINTARKASTUSKERTOMUS

KEMIRA OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Kemira Oyj:n (y-tunnus 0109823-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahovirtalaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Kertomus ei sisällä muiden yhteisöiden tapaan kappaletta koskien riskiä siitä, että johto sivuuttaa kontrollit.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Konsernitilinpäätökseen 31.12.2016 kirjatun liikearvon määrä on 522,4 miljoonaa euroa. Johto on suorittanut liikearvon arvonalentumistestauksen, jonka tulosten perusteella yhtiö ei ole kirjannut 31.12.2016 tase-erään kohdistuvia arvonalentumisia.

Yhtiön tekemiin liikearvon arvonalentumistestauksiin liittyy merkittävää johdon käyttämää harkintaa jotka liittyvät muun muassa seuraaviin käyttöarvolaskelmiin sisältyviin olettimiin ja arvioihin:

- Rahavirtaa tuottavien yksiköiden arvioidut tulevaisuudessa tuottamat rahavirrat.
- Pitkän aikavälin arvioidut kasvuolettamat. 1)
- Käytetty diskonttaus korko.

Tarkemmat tiedot johdon suorittamasta liikearvon arvonalentumistestauksesta johdon käyttämistä arvioista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 11. 3)

Suorittamamme tilintarkastuksen yhteydessä olemme arvioineet kriittisesti johdon tekemiä arvioita tulevista rahavirroista, sekä verranneet johdon arvonalentumistestauksessa käyttämiä arvioita vahvistettuihin budjetteihin ja ennusteisiin. Olemme arvioineet yhtiön arvonalentumistestauksen prosesseja sekä rahavirtalaskelmia, joiden perusteella laskelmat ovat laadittu. Olemme arvioineet arvonalentumistestauslaskelman laskentateknistä asianmukaisuutta.

Olemme arvioineet konsernitaseeseen 31.12.2016 kirjatun liikearvon arvostusta tukevaa johdon suorittamaan arvonalentumistestauksista:

- Arvioimalla ennusteisiin vaikuttavia merkittävimpiä liiketoiminnan kehitykseen liittyviä olettamuksia segmenteittain.
- Arvioimalla kasvuennusteita toteutuneeseen kehitykseen verrattuna.
- Vertaamalla käytettyjä diskonttokorkoja ulkopuolisista lähteistä saatuun tietoon.
- Suorittaneet herkkyyksanalyysin pitkän aikavälin olettamille sekä käytettyyn diskonttaus korkoon.

Olemme arvioineet myös konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 11 esitettyä herkkyyksanalyysiä niiden keskeisten tekijöiden osalta, joiden olennainen muuttuminen voisi johtaa merkittävään liikearvon arvonalentumiseen.

- 1) Miksi kyseessä on keskeinen seikka
- 2) Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa
- 3) Viittaus tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tule ja onnistu.

Esimerkkikertomus

EY

Tilintarkastuskertomus

Metso Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Metso Oyj:n (y-tunnus 1538032-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrittäjästä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa* kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnollemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

ST-Akatemian mallikertomus ei sisällä tätä kappaletta.

1 Pitkäaikaishankkeiden liikevaihdon tuloutus

Pitkäaikaishankkeiden liikevaihdon tuloutusta koskevat laadintaperiaatteet ja liitetiedot esitetään liitetiedossa 3. **3)**

Metson Minerals -segmentti toimittaa asiakkailleen kokonaistoituksia, joissa hankkeen aloitus ja asiakkaan lopullinen toimituksen hyväksyntä voivat ajoittua eri tilikausille. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteidensa mukaisesti Metso soveltaa tällaisten pitkäaikaishankkeiden liikevaihdon tulouttamiseen valmistusasteen mukaista menetelmää.

Liikevaihdon tulouttaminen ja hankkeen lopputuloksen arvioiminen edellyttää näissä tilanteissa merkittävää harkintaa erityisesti kulloisenkin valmistusasteen, loppuun saattamiseen vaadittavien kustannusten sekä jäljellä olevan valmistusajan arvioimisessa. Tilanteissa joissa hankkeen kokonaiskustannusten odotetaan ylittävän hankkeen kokonaistuotot, ennakoitujen kokonaistappion arviointi edellyttää merkittävää harkintaa. Lisäksi merkittävää harkintaa sisältävät osa-alueet ovat alttiimpia keskeisten oletusten vääristelylle. Vuonna 2016 yhteensä 189 m€ Metso Minerals -segmentin liikevaihdosta kirjattiin valmistusasteen mukaista menetelmää noudattaen.

1)

Pitkäaikaishankkeista aiheutuvan riskin huomioimiseksi suoritamiimme tarkastustoimenpiteisiin kuuluvat mm. seuraavat toimenpiteet: **2)**

- Arvioimme konsernin pitkäaikaisiin hankkeisiin soveltamia laskentaperiaatteita.
- Pehdyimme hankeaineistoon, kuten sopimuksiin, lainopillisiin kannanottoihin ja muuhun kirjalliseen aineistoon.
- Suoritimme hankkeille vuosineljänneksittäin analyttisiä toimenpiteitä läpi koko tilikauden
- Arvioimme projektien taloudellisia tunnuslukuja, edistymistä sekä kokonaistilannetta
  - vertaamalla hankkeita aikaisemmista samantyyppisistä hankkeista kerryttämiin kokemuksiin,
  - läpikäymällä arvioitujen tuottojen, kustannusten sekä varausten muutoksia,
  - keskustelemalla organisaation eri tasoilla olevien henkilöiden kanssa mukaan lukien projekti-, liiketoiminta- sekä konsernijohdon kanssa.
- Analysoimme arvioihin sisältyviä keskeisiä osa-alueita, kuten arviota jäljellä olevista ennakoituja tuottoja sekä projektin valmistumiseen vaadittavaa aikaa.
- Arvioimme konsernin tilinpäätöksessä esittämien liikevaihdon tulouttamista koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

- 1) Miksi kyseessä on keskeinen seikka
- 2) Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa
- 3) Viittaus tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tule ja onnistu.

Esimerkkikertomus

KPMG

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Fiskars Oyj Abp:n yhtiökokoukselle

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Fiskars Oyj Abp:n (y-tunnus 0214036-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilin-päätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyksien suu-ruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadul-listen seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

ST-Akatemian mallikertomus ei sisällä tätä kappaletta.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

3)

LIKEARVON ARVOSTUS – KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA LIITETIETO 11

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset asiat

- Edellisten vuosien merkittävien yritys-hankintojen johdosta konsernitaseen lii-kearvo on kasvanut ollen noin 230 milj. euroa.
- Liikearvo on vuosittaisen arvonalentumistestauksen kohteena. Testauksen perustana oleviin kassavirtaennusteisiin liittyy merkittävä määrä johdon arvioita koskien erityisesti liikevaihdon kasvua, kannattavuutta ja diskonttauskorkoa.
- Yhtiö laatii tilinpäätöstä varten liikearvon kassavirtaperusteiset arvonalentumistes-tauslaskelmat ja herkkyysanalyysit.

1)

Kuinka kyseisiä seikkoja käsiteltiin tilintarkastuksessa

2)

- Olemme käyneet läpi kriittisesti ne johdon perusteet ja oletukset, joiden mukaan tulevien vuosien kassavirtaennusteet on laadittu.
- Läpikäynnissä ovat olleet mukana arvonnäyttyksen erityisasiantuntijamme, jotka ovat arvioineet diskonttokoron asianmukaisuutta, las-kelmien teknistä oikeellisuutta sekä käytettyjä oletuksia suhteessa markkina- ja toimialakoh-taiseen tietoihin.
- Lisäksi olemme arvioineet liikearvon herkkyys-analyysin riittävyttä sekä arvonalentumistes-tauslaskelmiin liittyvien liitetietojen asianmu-kaista esittämistä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

- 1) Miksi kyseessä on keskeinen seikka
- 2) Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa
- 3) Viittaus tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tule ja onnistu.

Esimerkkikertomus

PwC

Tilintarkastuskertomus

Cargotec Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Cargotec Oyj:n (y-tunnus 1927402-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

Ylimääräinen otsikko, ja mallissa tämä teksti on ”Lausunto”-osan alla ensimmäisenä

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista; sekä
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

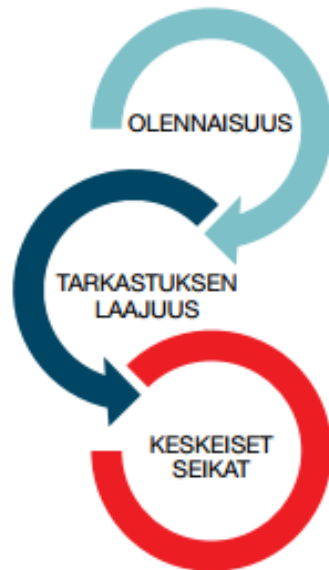
Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Ylimääräinen otsikko, ja mallissa tämä teksti on ennen tilintarkastusevidenssin hankkimista osassa ”Lausunnon perustelut”.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

Olennaisuus

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus oli 14 miljoonaa euroa.

Konsernitarkastuksen laajuus

- Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuteen sisältyi kaikki merkittävät toiminnalliset yhtiöt, ja iso joukko pienempiä yhtiöitä kattaen valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

- Pitkäaikaishankkeiden tuloutus
- Liikearvon arvostus
- Uudelleenjärjestelyvarausten ja -kulujen kirjaaminen
- Vaihto-omaisuuden arvostus

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiiv-

isia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

ST-Akatemian mallikertomus ei sisällä tätä kappaletta.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	14 miljoonaa euroa
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohte	Liikevaihto ja tilikauden tulos ennen veroja
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteiksi liikevaihdon ja tuloksen ennen veroja, koska käsityksemme mukaan tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisimmin näitä kriteereitä arvioidessaan konsernin suoriutumista. Lisäksi liikevaihto ja tulos ennen veroja ovat yleisesti hyväksytyjä vertailukohteita.

ST-Akatemian mallikertomus ei sisällä tätä kappaletta. Osassa kertomuksia on kerrottu myös suoraan vertailukohteesta käytetty prosenttiosuus.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Cargotec-konsernin rakenteen sekä yksittäisten konserniyhtiöiden koon, toiminnan luonteen ja riskit. Valitsimme tilintarkastuksen kohteeksi konserniyhtiöitä ja kirjanpidon tilejä edellä mainittujen kriteerien perusteella siten, että suorittamillamme tilintarkastustoimenpiteillä saatiin riittävä kattavuus lausunnon esittämissä konsernitilinpäätöksestä.

ST-Akatemian mallikertomus ei sisällä tätä kappaletta.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Kappale on muotoiltu eri tavalla kuin mallikertomuksessa, jossa todetaan ”Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon...”

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Miten seikka on käsitelty tilintarkastuksessa

2)

Pitkäaikaishankkeiden tuloutus

Katso konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 2 ja 6.

3)

Konsernilla on merkittäviä pitkäaikaishankkeita Kalmar- ja MacGregor-segmenteissä. Nämä pitkäaikaishankkeet ovat usein monimutkaisia räätälöityjä ratkaisuja ja täyttävät pitkäaikaishankkeiden tuloutusmääritelmän.

Tuotot pitkäaikaishankkeista tuloutetaan valmistumisasteen perusteella. Valmistumisaste määritetään hankkeen fyysisen valmistumisen perusteella tai tarkasteluhetkeen mennessä toteutuneiden menojen suhteena hankkeen arvioituihin kokonaismenoihin.

Pitkäaikaishankkeiden tuloutukseen liittyy johdon harkintaan perustuvia arvioita, jotka perustuvat aikaisempaan kokemukseen ja tulevaisuuden tapahtumia koskeviin odotuksiin. Merkittävin arvio liittyy hankkeen ennustettuihin kokonaiskustannuksiin, johon vaikuttaa useat eri asiat, kuten raaka-aineiden ja työn ennustetut kustannukset sekä sopimukseen liittyvät erityiset riskit.

Johdon harkintaan perustuvasta arvionvaraisuudesta johtuen pitkäaikaishankkeiden tuloutus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

1)

Tilintarkastustoimenpiteemme sisälsivät sekä kontrollien tarkastusta, että valittuihin merkittäviin pitkäaikaishankkeisiin kohdistettua aineistotarkastusta.

Kontrollien tarkastuksessa keskityimme konsernin käyttämiin tietojärjestelmiin sekä hankkeiden ennustamiseen ja tulouttamiseen liittyviin kontrolleihin.

Aineistotarkastuksessa keskityimme erityisesti johdon laatimien ennusteiden tarkastamiseen. Tarkastustoimenpiteemme sisälsivät tarkastuksen kohteeksi valittujen pitkäaikaishankkeiden osalta mm. seuraavat toimenpiteet:

- Varmistimme, että sovellettu tuloutustapa on asianmukainen sopimuksen ehdot huomioiden;
- Täsmäytimme tuottoennusteen myyntisopimukseen huomioiden sopimukseen mahdollisesti tehdyt muutokset;
- Tarkastimme kustannusennusteen valitsemalla otoksen ennusteeseen sisältyviä kustannuskomponentteja, jotka täsmäytimme taustadokumentointiin; ja
- Laskimme myyntituoton uudelleen valmistumisasteen perusteella. Tarkastimme valmistumisasteen oikeellisuuden vertaamalla hankkeen toteutuneita menoja hankkeen ennustettuihin kokonaismenoihin. Fyysistä valmistumisastetta sovellettaessa varmistimme sen oikeellisuuden vertaamalla käytettyä valmistumisastetta asianmukaiseen taustadokumentointiin.

- 1) Miksi kyseessä on keskeinen seikka
- 2) Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa
- 3) Viittaus tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin